

Karta rozmowy do filmu *Opowieść Senait o migracji*

Marzę po polsku
– o adaptacji w doświadczeniu migracji

Opowieść Senait o migracji, Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2020.

► **czas trwania:** 4 minuty

► **opis filmu:** Emigracja to dla mnie nauka. Człowiek przyjeżdża do nowego kraju i nie zna, ani kultury, ani języka. Jest jak dziecko, które uczy się, jak chodzić i jak mówić – opowiada nasza bohaterka. Poznajcie Senait i dowiedzcie się, czego jeszcze nauczyła ją migracja. Jak poznać prawdę o współczesnych migracjach w szumie często sprzecznych informacji? Skąd mamy wiedzieć, kim są przybysze, którzy stają się naszymi sąsiadami i sąsiadkami albo kolegami, koleżankami z klasy? Po co przyjechali? Jakie mają zamiary? Czym się od nas różnią? Odpowiedzi na te wątpliwości najlepiej szukać u źródeł, czyli oddać głos samym migrantom i migrantkom.

► **autorka:** Hanna Zielińska

► **czas:** 40 minut

► **poziom edukacyjny:** klasy VI–VIII szkoły podstawowej i szkoła ponadpodstawowa

► **przedmiot:** godzina wychowawcza

Ten materiał służy wsparciu nauczycielki/nauczyciela w poprowadzeniu rozmowy na podstawie filmu *Opowieść Senait o migracji* na godzinie wychowawczej. Znajdziesz tu przegląd możliwych celów i tematów do realizacji z klasą, propozycję struktury rozmowy, zestaw pytań pomocniczych, a także kartę pracy dla młodzieży. Zapraszamy cię, skorzystaj z tych podpowiedzi według swoich potrzeb, wybierając i dostosowując cel, główny temat oraz przebieg lekcji do twoich planów, programu, a przede wszystkim zainteresowań i możliwości grupy.

Cele

Sięgnij po ten film i załączoną kartę rozmowy, jeśli chcesz:

1. porozmawiać ze swoją klasą o doświadczeniu migracji
2. poddać refleksji zjawisko różnic kulturowych
3. zwrócić uwagę młodzieży na wyzwania związane z procesem adaptacji (na przykładzie przeżyć migrantki w Polsce)
4. uwrażliwić uczennice i uczniów na ich rolę i wpływ w procesie integracji migrantek i migrantów
5. [miejsce na Twój cel]

Przygotowanie

1. Przed lekcją zapoznaj się zarówno z kartą rozmowy dla nauczycielki/nauczyciela, jak i z kartą pracy dla młodzieży i obejrzyj film (który trwa 3 minuty 57 sekund).
2. Zanim zaprosisz młodzież do wspólnej pracy, sprawdź, jak sama/sam ustosunkujesz się do proponowanych pytań i zadań. Przygotuj się, robiąc notatki – zapisz to, co przyciąga twoją uwagę w opowieści Senait, jakie widzisz wątki warte rozwinięcia, co wymaga dodatkowego komentarza, jakie reakcje przewidujesz ze strony klasy. Film jest krótki, pozostawia przestrzeń na dodatkowe pytania – bądź krytyczna/krytyczny i zapisz także, czego Ci w nim zabrakło, co jeszcze warto zgłębić, o czym Senait mówi między wierszami pomimo ogólnie bardzo pozytywnej narracji (kwestia rasizmu).
3. Odnieś tematykę filmu – migrację, adaptację, doświadczenie wielokulturowości – do swojego otoczenia, do środowiska i sytuacji młodzieży, z którą pracujesz. Zastanów się, czy w Twojej szkole uczą się migranci, migrantki, czy mieszkają w najbliższym otoczeniu, miejscowości. Czy ich doświadczenie jest rozpoznane? Czy możesz włączyć ich przykład do rozmowy? Migracja to temat, który w jakiś sposób dotyczy nas wszystkich – przyglądaj się z młodzieżą w jaki, włączaj bliskie im przykłady do rozmowy.

Bardzo ważne: jeśli w Twojej klasie uczy się młodzież z doświadczeniem migracji, nie wywołuj do tablicy – decyzję o ewentualnym (nie)dzieleniu się swoim osobistym doświadczeniem pozostaw w gestii uczennic i uczniów.

4. Film jest dobrym materiałem do rozmowy o procesie adaptacji kulturowej – może posłużyć jako pozytywny przykład doświadczenia migracji, a konkretnie imigracji z Erytrei do Polski.
5. Najprawdopodobniej specyfika doświadczeń migrantów, migrantek z Erytrei (czy nawet ogólniej z Afryki Wschodniej) do Polski nie jest dobrze znana ani Tobie, ani Twojej klasie – i to jest okej, między innymi dlatego powstał ten materiał. To wspaniała okazja, żeby na lekcji o migracji doświadczyć (w bezpiecznych warunkach, w minimalnym zakresie) sytuacji, w której dowiadujemy się podstawowych faktów o innym kraju, poznajemy elementy jego historii czy tradycji, przyglądamy się różnicom kulturowym między dwoma kontekstami. Bądź przy tym uważna/uważny na to, by przybliżając młodzieży nową dla niej kulturę, nie wpaść w pułapkę stereotypów.
6. Jeśli czujesz, że potrzebujesz dowiedzieć się więcej, żeby lepiej zrozumieć doświadczenie Senait i móc zaoferować młodzieży szerszy kontekst, sięgnij do dodatkowych źródeł. W ramach przygotowań obejrzyj jeszcze film Opowieści o migracji Centrum Edukacji Obywatelskiej, w którym znalazło się więcej wypowiedzi Senait, między innymi o przyczynach emigracji czy o tym, jak postrzega ona Polki i Polaków. Solidne ABC, wstęp do zrozumienia historii i kultury kraju pochodzenia bohaterki filmu, w tym włoskich wpływów i relacji Erytrea–Etiopia, znajdziesz w tekście Erytrejczycy (którego Senait jest współautorką z Wojciechem Kordyzonem) i w tekście Darii Żebrowskiej-Fresenbet Erytrea – fakty, które warto znać. Zajrzyj również na stronę Fundacji Adulis, którą założyła, a także poczytać o misji i działalności Fundacji dla Somalii. Perspektywę imigranta do Erytrei – wspomnienia z życia w erytrejskiej Asmarze (wówczas prowincji Etiopii) okraszone komentarzami z dziedziny historii sztuki – usłyszymy w wywiadzie z Piotrem Rypsonem. Natomiast żeby uważniej zapoznać się z historią Erytrei z perspektywy politycznej, sięgnij do Ziemi dyktatorów. O ludziach, którzy zabrali Afrykę Paula Kenyona.
7. Niezależnie od tego, jak poprowadzisz lekcję (propozycje struktury i pytań pomocniczych znajdziesz poniżej), staraj się przede wszystkim podążać razem z młodzieżą za Senait i jej opowieścią, co pomoże uniknąć mylących generalizacji czy uproszczeń.

Twoje notatki z przygotowań:

Tematy i zagadnienia edukacji globalnej

migracja, imigracja, Erytrejka w Polsce, przyczyny migracji, adaptacja kulturowa, szok kulturowy, proces akulturacji, stres akulturacyjny, różnice kulturowe, integracja, Polska jako kraj przyjmujący migrantów i migrantki, dialog międzykulturowy, różnorodność, rasizm

(Inny) temat, który chcesz poruszyć na lekcji:

.....

.....

Środki dydaktyczne potrzebne do przeprowadzenia zajęć

komputer z rzutnikiem, dostęp do Internetu, film *Opowieść Senait o migracji*

Wprowadzenie

I. Zaprosz klasę do krótkiego ćwiczenia (które wprowadzi Was w temat migracji i symbolicznie odda emocje, które mogą towarzyszyć nagłej przeprowadzce do innego, obcego kulturowo kraju – ale ten cel zachowaj na razie dla siebie).

1. Powiedz, że to zadanie do wykonania indywidualnie, poprosz o skupienie i szczere odpowiedzi. Wytłumacz, że za chwilę zaprosisz młodzież do wczucia się w pewną sytuację, a następnie zadasz kilka pytań i poprosisz o odpowiedzi na nie poprzez wyprostowanie kolejnych palców dłoni (zaczynamy od dwóch zaciśniętych pięści, przy odpowiedzi „tak” – jeden palec się prostuje, na „nie” – nic się nie zmienia). Upewnij się, czy polecenie jest jasne.

Możesz wyświetlić przy użyciu projektora jedno zdjęcie z Erytrei, które pozostanie w tle na czas tego ćwiczenia, np. takie:

Fot. T. Mutoya (Reuters), źródło: W. Jagielski, Erytrea: rząd przed trybunał - bohaterowie i zbrodniarze, 11.06.2016, <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Erytrea-rzad-przed-trybunal-bohaterowie-i-zbrodniarze-3543113.html>.

2. Poproś, by uczniowie i uczennice zamknęli oczy i wyobrazili sobie siebie w sytuacji, którą za chwilę zarysujesz. Gdy młodzież będzie gotowa, rozpocznij wizualizację, czytając:

Jesteś teraz u siebie, w swoim domu, w miejscu, które jest ci jakoś bliskie, a na pewno dobrze znane. Wiesz, jak będzie wyglądał twój jutrzejszy dzień.

Wyobraź sobie teraz, że sytuacja nagle się zmienia. W Polsce dochodzi do katastrofy klimatycznej, państwo przestaje sprawnie działać, eskaluje kryzys społeczny i polityczny. W trosce o swoje życie ty i twoi bliscy musicie natychmiast emigrować – podobnie jak całe miasta, miasteczka i wsie, inni obywatele i obywatelki. Miliony Polek i Polaków chcą przekroczyć granicę. Unia Europejska próbuje opanować chaos wywołany nagłą sytuacją. Pomoc oferują też kraje niezrzeszone w Unii, a nawet polityczki i politycy państw z innych kontynentów, nie tylko z pobudek humanitarnych, ale też szukając – co tu dużo kryć – siły roboczej. Wszystko dzieje się bardzo szybko, ty i twoi bliscy musicie zamknąć swoje życie tutaj w siedem dni. Niespodziewanie w wyniku umowy Unii Europejskiej z afrykańskimi partnerami zostajecie przeniesieni do stolicy Erytrei – Asmary. Od urzędnika skanującego twoje dokumenty przed wylotem na lotnisku słyszysz, że masz szczęście, bo choć ustrój polityczny raczej ci się nie spodoba, to trafisz do pięknego miasta i kraju o przebogatej historii i pysznej kuchni. Próbujesz się zaadaptować do nowej sytuacji, gdy budzisz się sześć i pół tysiąca kilometrów od domu.

3. Odczekaj chwilę i przypomnij krótko, że teraz czas na część z pytaniami. Poproś o wyciągnięcie zaciśniętych w pięści rąk i odpowiadanie na pytania przez prostowanie palców. Odczytaj kolejne punkty.

Myślisz:

- *lubię zmiany, wyzwania, nieoczekiwane sytuacje i nieprzewidywalność życia z dnia na dzień*
 - *doskonale orientuję się w historii i kulturze Erytrei, zawsze marzyłam/marzyłem, żeby wylądować w Asmarze, właśnie tam chciałam/chciałem zacząć nowe życie, łatwo się zaadaptuję*
 - *biegle znam tangrini lub arabski, więc bez problemu porozumiem się z urzędami do spraw imigrantów, sąsiadami, sąsiadkami rówieśnikami i rówieśniczkami w szkole, a w niedalekiej przyszłości – z potencjalnymi pracodawcami i pracodawczyniami*
 - *od dawna w Asmarze mieszkają też inne osoby z rodziny, mamy tam znajomych, życzliwą sieć wsparcia – objaśnią mi, co i jak, i wesprą w wyzwaniach życiem w obcym kraju*
 - *z pewnością będę dalej realizować swoje pasje, a moje talenty i umiejętności pozwolą mi tu – w afrykańskim kraju – wiele osiągnąć*
 - *lubię przyciągać uwagę innych ludzi, choćby kolorem skóry – cieszę się, że będę się wyróżniać*
 - *uwielbiam ciągły upał i z pewnością nie będzie mi brakowało zimy ani śniegu – jeden z najgorętszych regionów na świecie to rozwiązanie w sam raz dla mnie*
 - *z łatwością opanuję jedzenie tradycyjnych potraw ręką*
 - *nie boję się węży i pająków – to zrozumiałe, że w tym klimacie fauna jest inna*
 - *odpowiada mi totalitarny system polityczny Erytrei, przejdę do porządku dziennego nad faktem, że są tu łamane prawa człowieka i brak niezależnych mediów, bez dyskusji odbędę obowiązkową służbę wojskową*
 - *to, co dla mnie w życiu najważniejsze, nie zmieni się wraz ze zmianą kontynentu.*
4. Gdy skończysz, popatrzcie wspólnie, ile kto miał odpowiedzi na „tak” (wyprostowane palce). Raczej nie będzie ich dużo. To pobieżne sprawdzenie, jak wyobrażamy sobie nasze możliwe odczucia na początku migracji – w tym wypadku takiej, która wynikałaby z konieczności, a nie marzeń czy planów. Podziękuj młodzieży za udział w ćwiczeniu, „odczaruj” grupę: wstańcie i potrząśnijcie rękoma – znów jesteście w Polsce.

5. Porozmawiajcie krótko: z jakimi refleksjami i emocjami osoby w Twojej klasie kończą to doświadczenie? Kim są tutaj, a kim byłyby tam? Co to ćwiczenie pokazuje? Co możemy z tej próbki wyobraźni wziąć do zajmowania się tematem migracji? Oraz – jak w tych pytaniach została przedstawiona Asmara i Erytrea (tendencyjnie!)? Ważne, by w tej rozmowie wybrzmiało, że doświadczenie migracji to ogromne wyzwanie, które wymaga odwagi i adaptacji do zmian na wielu poziomach, nie zawsze i nie każdemu się to udaje, a ogromny wpływ na ten proces ma otoczenie – społeczeństwo przyjmujące. Bohaterka filmu, który zaraz obejrzyjecie, odbyła podróż w przeciwnym kierunku – z Erytrei do Polski.
6. Możesz też przywołać model kultury jako góry lodowej (animacja: Lena Rogowska, David Sypniewski, Stowarzyszenie Praktyków Kultury) i korzystając z tej metafory, zauważyć z młodzieżą, że w ćwiczeniu pytania odtwarzały raczej to, co widać z powierzchni, a pełniejsze zrozumienie kultury Erytrei (czy dowolnej innej) wymagałoby porządnego zanurkowania. To zaś wymaga czasu potrzebnego na proces akulturacji.
7. Po aktywności wprowadzającej przedstaw główny cel i temat lekcji. Powiedz, że przyjrzyjecie się doświadczeniu migracji opowiedzianym przez Senait Ciepłińską, która przyjechała do Polski z Erytrei ponad piętnaście lat temu. Na podstawie tej historii wspólnie zastanowicie się nad mechanizmami związanymi z budowaniem życia w nowym kraju, emocjami, które towarzyszą temu procesowi, i naszej roli jako społeczności przyjmującej. To może z jednej strony lepiej przygotować nas samych na takie doświadczenie (może ktoś rozważy staż, wolontariat, studia za granicą?), z drugiej zaś pozwolić lepiej rozumieć osoby – migrantów i migrantki – obok nas, lepiej sobie wyobrazić, co przeżywają, organizując swoje życie na nowo w Polsce.
8. Jeszcze zanim włączysz film, rozdaj karty pracy. W oparciu o znajomość grupy zdecyduj, czy uczennice i uczniowie będą pracować indywidualnie, w parach czy małych grupach (jednak nie większych niż czteroosobowe). Wy tłumacz, że karty to nie sprawdzian, a zaproszenie do tego, by jeszcze lepiej wczuć się w sytuację bohaterki filmu i poznać mechanizmy związane z doświadczeniem akulturacji. Razem z klasą przeczytaj zawartość karty, upewniając się, że polecenia i treści są dla wszystkich zrozumiałe. Uprzedź, że po filmie młodzież będzie miała czas, by wypełnić karty, i że w dalszej części lekcji, w rozmowie na forum będziecie się do tej pracy odwoływać. Dobrej rozmowy!

II. Film

Obejrzyjcie film. Nagranie trwa niecałe 4 minuty. Po filmie daj młodzieży czas na refleksję i pracę z kartą (maksymalnie 10 minut). Potem zaproś do wspólnej rozmowy na forum.

III. Rozmowa

Zadbaj o to, by rozmowa była zgodna z celem lekcji i potrzebami klasy. Poprowadź ją tak, by stworzyć możliwość pracy na kilku poziomach – refleksji, analizy, zastosowania – i uczynić lekcję rozwijającym, osobistym doświadczeniem dla młodzieży. Możesz skorzystać z poniższych pytań pomocniczych.

1. Refleksja po filmie. Zaczynij rozmowę od wysłuchania pierwszych wrażeń młodzieży po obejrzeniu filmu. Jak uczniowie i uczennice odebrali bohaterkę i jej opowieść?

- *Jak wam się oglądało ten film? Jakie były wasze pierwsze wrażenia po jego obejrzeniu? Jakie emocje wywołał?*
- *Jaki jest według was główny temat tego filmu? Jaki jest jego główny przekaz?*
- *Co wam się podobało w tym filmie, a co nie?*

2. Analiza treści. Razem z klasą zbierzcie fakty, których dostarczył film. Opierajcie się na tym, co powiedziała Senait (i ewentualnie dodatkowych źródłach, do których sięgnęłaś/sięgnęłeś Ty przed lekcją, a młodzież w trakcie wypełniania karty pracy).

- Czyją opowieść poznajemy? Kim jest bohaterka? Co nam o sobie mówi? Czego o niej nie wiemy?
- Czym jest dla niej dom?
- Co jest dla niej ważne?
- Czego dowiadujemy się o migracji Senait do Polski? Jak bohaterka mówi o swoim doświadczeniu migracji?
- Czym według niej jest migracja?
- Czy było jej łatwo czy trudno wytrwać w decyzji o życiu w Polsce? Co miało na to wpływ? Dlaczego została?
- Z jakimi emocjami wiąże się dla niej doświadczenie adaptacji? Czego ją nauczyło?
- Z czym było/jest jej trudno?
- W jakich sytuacjach widzimy ją w filmie – co robi w kolejnych kadrach? co zwróciło waszą uwagę?
- Co wiemy o Erytrei? Dlaczego ludzie emigrują z tego kraju?

W tej części omów z młodzieżą, czym jest proces akulturacji, prześledźcie jego fazy i emocje im towarzyszące – przyporządkujcie sytuacje, o których mówi Senait, do kolejnych etapów (zadanie w karcie pracy dla młodzieży). Zwróć uwagę na stres akulturacyjny/szok kulturowy. Pokaż, jak wymagającym doświadczeniem – poznawczo i emocjonalnie – jest migracja i proces adaptacji do nowej kultury. Sięgnij do materiału Wyzwania związane z migracjami. Perspektywa osób migrujących autorstwa Marty Siciarek, żeby usystematyzować tę wiedzę i uszczegółowić to, co uda się ustalić młodzieży. Podkreśl, że proces adaptacji może przebiegać różnie u różnych osób.

Ważne: nie przemilczcie problemu rasizmu. Choć Senait mówi przychylnie o kontaktach z Polkami i Polakami, pytania, których była adresatką, wpisują się w uprzedzenia związane z kolorem skóry i niosą motywowane nimi ukryte założenia (dlaczego ludzie się dziwią, że mówi po polsku?). Znając polskie realia, nie możemy pominąć wątku przemocy, na którą są narażone osoby niebiałe w naszym kraju. Sięgnij do tekstu Wszystkie imiona Margaret, gdzie o swoich doświadczeniach mówi Margaret Amaka Ohia-Nowak, zwracając uwagę na wykluczający język.

3. Autorefleksja. To bardzo ważna część rozmowy z młodzieżą. Pozwól, by wybrzmiały opinie, interpretacje i przekonania uczennic i uczniów. Jak oni odnoszą się do zjawiska migracji? jaki jest ich stosunek do migrantów i migrantek? jak postrzegają takie osoby jak Senait?

- W czym jest wam do Senait blisko, a w czym daleko? Co was z nią łączy, co dzieli?
- Czy macie doświadczenie migracji? Jeśli tak – jakie?
- Czy znacie kogoś, kto wyemigrował z Polski lub imigrował do Polski? Co się z tym wiązało? Czy było to doświadczenie podobne do tego, które opisuje Senait?
- Czy w przyszłości rozważacie migrację? Z jakiej przyczyny, w jakim celu?
- Jakie widzicie szanse w doświadczeniu migracji? A jakie wyzwania?
- Jak myślicie, czego byście potrzebowali, żeby to było udane doświadczenie?
- Jak opowieść z filmu ma się do tego, co na co dzień słyszyście o migracji, migrantach i migrantkach?
- Dlaczego boimy się „innych”?
- Dlaczego w filmie jest mowa o migracji jako nauce? Jak to rozumiecie?
- O realizacji jakiego Celu Zrównoważonego Rozwoju można mówić w przypadku doświadczenia Senait?

4. Działanie. To moment na przekucie refleksji z rozmowy i zdobytej nowej wiedzy w praktykę. Na początek może to być wymyślenie i/lub zaplanowanie dalszych kroków: co dalej po tej rozmowie/lekcji? Buduje to poczucie wpływu i zaprasza do wzięcia odpowiedzialności. Jaki wpływ chce mieć młodzież?

- *Czy nasza społeczność jest wielokulturowa? Czy znamy migrantki, migrantów?*
- *Co o nich wiemy? Czy mamy z nimi relacje? Czy znamy ich potrzeby i problemy?*
- *Jak możemy lepiej poznać osoby z doświadczeniem migracji, które żyją obok nas?*
- *Co możemy zrobić, żeby budować przyjazną dla migrantów i migrantek społeczność?*
- *Jak możemy skorzystać z wielokulturowości wokół nas?*
- *Jak możemy lepiej przedstawiać i objaśniać naszą kulturę osobom przyjeźdnym?*
- *Czy nasza szkoła jest przyjaznym miejscem dla migranta/migrantki? Kogo powinniśmy o to pytać? Co możemy zrobić, żeby była (bardziej) przyjazna?*

W tej części rozmowy możesz pokazać krótką animację *Jak przyjmować migrantów?* (Lena Rogowska, David Sypniewski, Stowarzyszenie Praktyków Kultury) obrazującą scenariusze takiego przyjęcia. Zachęć młodzież do dostrzeżenia ich możliwej roli i odpowiedzialności w tym procesie, choćby na poziomie społeczności szkolnej. Jaki wpływ uczennice i uczniowie chcą mieć na kształtowanie społeczeństwa otwartego, wielokulturowego, takiego, w którym jest miejsce na różnorodność i warunki do pomyślniej adaptacji kulturowej? Podsumowując lekcję, poproś młodzież o podzielenie się, z czym kończy to spotkanie – możesz zaproponować, by każda uczennica, każdy uczeń dokończył zdanie: „Migracja to dla mnie...”.

Podkreśl, że każdy i każda z nas ma jakiś wpływ na to, czy migracja będzie źródłem zasobów czy konfliktów. Zachęć do korzystania ze swojego wpływu na rzecz wspierania integracji, podobnie jak poprzez działania swojej Fundacji (i inne) robi to Senait.

Karta pracy dla młodzieży

Za chwilę obejrzysz niespełna czterominutowy film Opowieść Senait o migracji.

W tym krótkim nagraniu bohaterka – Senait Cieplińska – dzieli się swoimi przemyśleniami na temat migracji, przyjazdu do Polski i układania sobie życia w nowym kraju. Postaraj się dowiedzieć jak najwięcej o tym, kim jest i jakie było/jest jej doświadczenie migracji: co zmieniło w jej życiu, co dało, ale też z jakimi wiązało się wyzwania. Poniżej znajdziesz kilka dodatkowych pytań i zadań pomocnych w interpretacji filmu, które – mamy nadzieję – zainspirują Cię do zgłębienia tematu migracji i dostrzeżenia jej także... obok siebie. Udanego odkrywania!

► Co według Ciebie jest głównym tematem filmu?

.....

.....

.....

► Kim jest Senait? Zapisz zwięźle, czego można się o niej dowiedzieć z filmu: skąd pochodzi, czym się zajmuje, co jest dla niej ważne, co robi w Polsce.

Senait Cieplińska

.....

.....

.....

.....

.....

► Czego według Ciebie zabrakło w filmie? Co pomogłoby jeszcze lepiej zrozumieć doświadczenie migracji Senait? Zadaj bohaterce trzy konkretne, dziennikarskie pytania (na przykład: Dlaczego przyjechała do Polski? Jaką tradycję przeszczepiła ze swojego domu rodzinnego do domu w Polsce? itp.).

1.
2.
3.

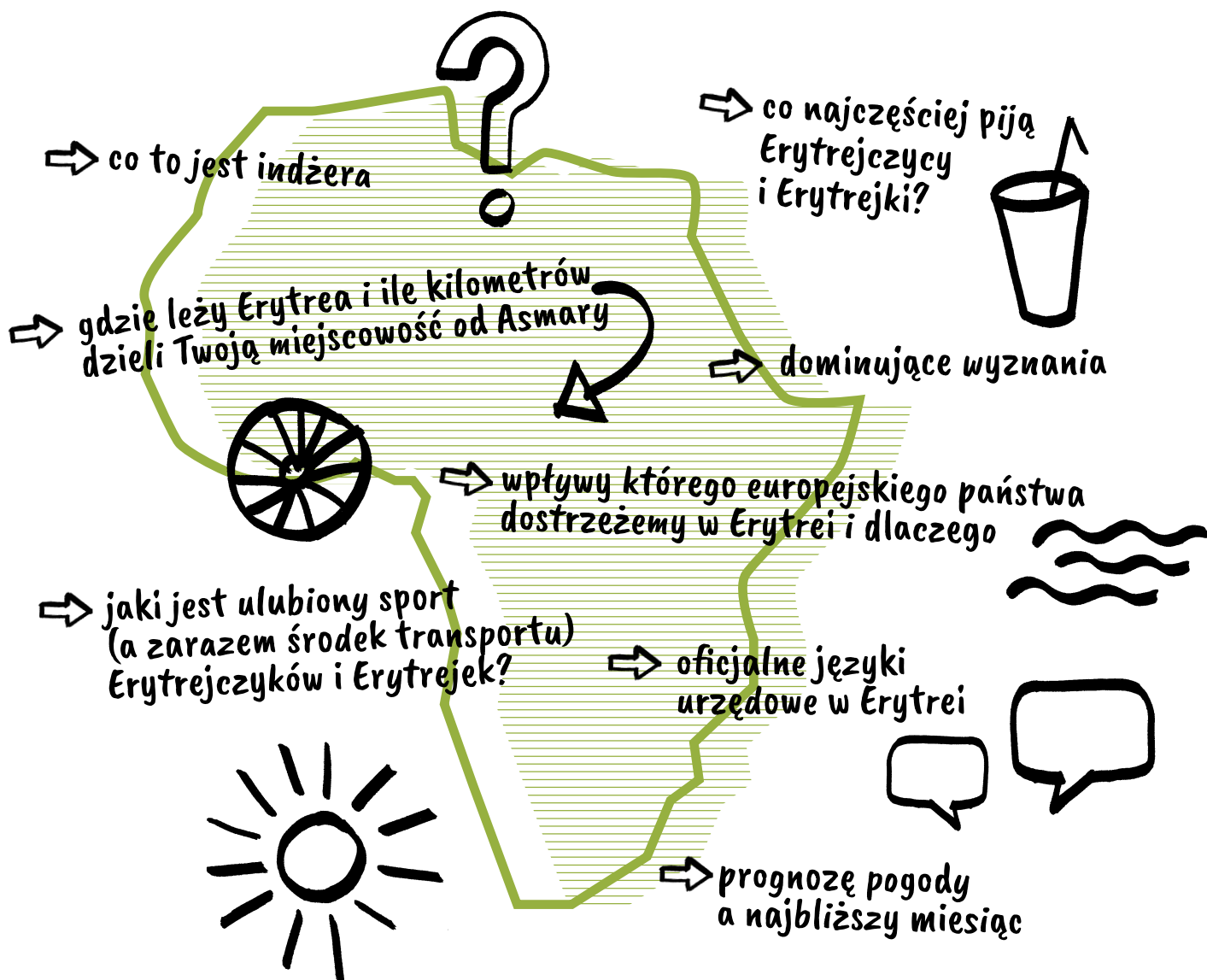
► Senait mówi, że migracja dla niej to:

.....

.....

.....

► I opowiada, jak uczyła się funkcjonować w nowym miejscu. Mówi, jak mierzyła się z różnymi różnicami między jej rodzimą Erytreą, a nową dla niej Polską. Dowiedz się więcej o tych różnicach z perspektywy Senait i sprawdź:

► W filmie widzimy, jak Senait, w specjalnym glinianym dzbanku, który nazywa się dżebena (jebena), przygotowuje dla gości kawę. Parzenie i wspólne picie kawy jest w Erytrei (i sąsiedniej Etiopii) niezwykle ważna w pielęgnowaniu więzi społecznych. Jak przygotować kawę po erytrejsku? Poszukaj podpowiedzi na YouTube (np. [tu](#)) i zapisz kilka faktów:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

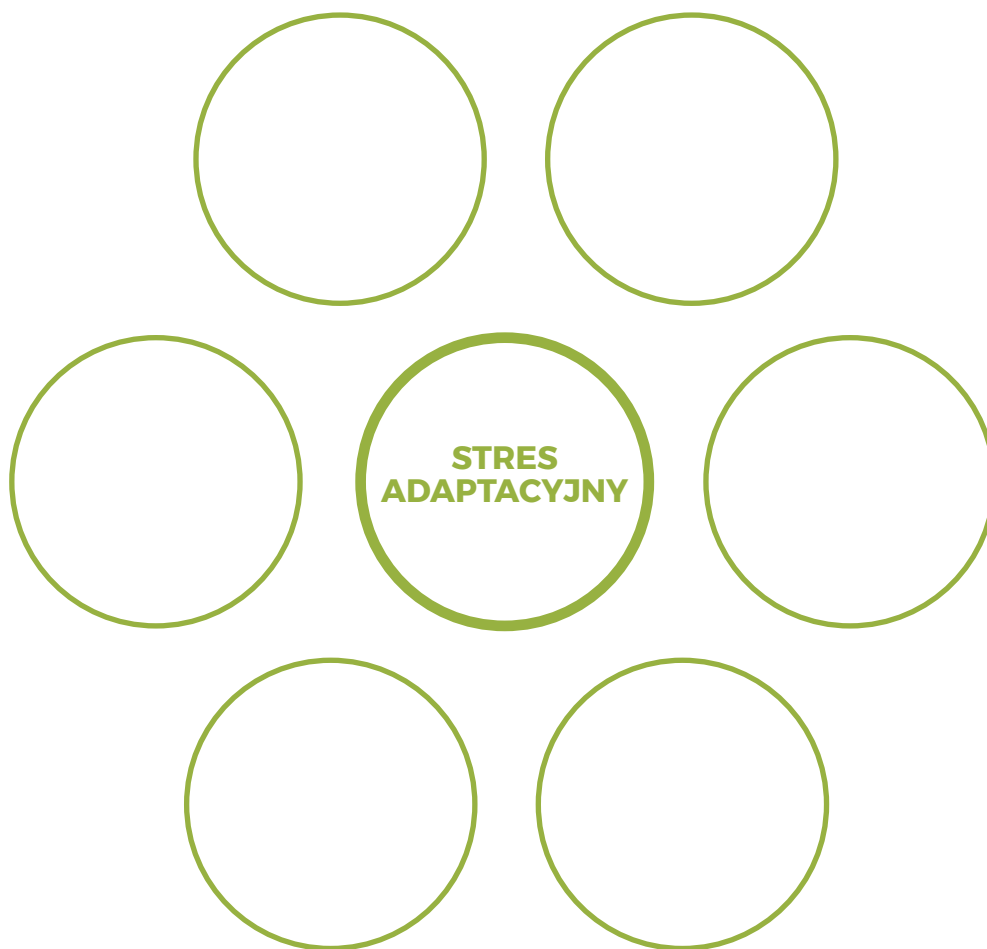
► Senait opowiada, jak różne uczucia i myśli pojawiały się u niej w procesie osvajania się z nową rzeczywistością. Uzupełnij schemat procesu adaptacji przykładami z jej doświadczenia, przyporządkuj emocje, o których mówi, do właściwych faz:

Miesiąc miodowy	► różnice wydają się super
Konfrontacja	► nieporozumienia, wpadki, różnice sprawiają kłopot, „to moja wina”
Separacja	► trudno i nieswojo, „to ich wina”, chęć odcięcia się od różnic
Integracja/ akulturacja/ stabilizacja	► zrozumienie różnic, zgoda na to, co moje i nowe, nowe umiejętności
Nabycie kompetencji kulturowych	► pełna biegłość w nowej kulturze

Osoby, które zaczynają żyć w nowej dla siebie kulturze, są narażone na szczególny rodzaj stresu:

Szok kulturowy (stres adaptacyjny) to psychologiczna reakcja na nowe środowisko, na świat, który jest odmienny kulturowo od naszej oswojonej codzienności (za: Halina Grzymała-Moszczyńska, Uchodźcy, Nomos 2014).

► Co stresowało Senait?

A co my możemy zrobić, żeby taki stres zmniejszyć i ułatwić adaptację migrantom/migrantkom rozpoczynającym życie w Polsce, ale też lepiej poznać się nawzajem? Zaproponuj pomysły na to, co mogłoby się znaleźć w programie powitalnego kursu adaptacyjnego: serii spotkań, które razem z koleżankami, kolegami oraz nauczycielami i nauczycielkami zorganizowałibyście dla osób z doświadczeniem migracji i razem z nimi. Co Twoim zdaniem powinno się wiedzieć o życiu w Polsce (i o Waszej szkole), o tutejszych obyczajach, normach, historii, kulturze, kuchni, zachowaniach, zwyczajach itd., żeby łatwiej się tu odnaleźć? Zapisz kilka obowiązkowych punktów, bez których ani rusz!

(Pomyśl szeroko, czerp z życia codziennego: np. dlaczego w piątek na stołówce szkolnej zwykle jest serwowana ryba? czy i ile można się spóźnić na lekcję? jak się zwracać do nauczycielek i nauczycieli, a jak do rówieśników i rówieśniczek? gdzie najlepiej robić zakupy w okolicy? co to znaczy „ubrać się na galowo”? itd.)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Więcej materiałów na stronie internetowej programu: www.globalna.ceo.org.pl

Materiał powstał w 2021 roku ramach projektu „Globalna szkoła. Razem o migracjach”, który jest częścią przedsięwzięcia „I am European: Historie i fakty o migracjach na XXI wiek” realizowanego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej. Projekty współfinansowane są ze środków Unii Europejskiej oraz w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Treść wyraża wyłącznie poglądy autorów/autorek i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP ani Unii Europejskiej. www.gov.pl/polskapomoc

„I am European. Historie i fakty o migracjach na XXI wiek” jest częścią programu DEAR (The European Commission’s Development Education and Awareness Raising Programme), który wspiera projekty angażujące społeczeństwo Unii Europejskiej w globalne zagadnienia rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego. Poprzez finansowanie programów takich jak „I am European. Historie i fakty o migracjach na XXI wiek”, DEAR promuje uniwersalne wartości, m.in. wolność, demokrację, praworządność oraz umożliwia obywatelom i obywatelkom Europy włączenie się w globalny rozwój. Program DEAR finansuje około 30 programów w krajach członkowskich UE. Projekty te przyczyniają się do zwiększenia zrozumienia i zaangażowania Europejki i Europejczyków w kreowanie pozytywnych zmiany społecznych zarówno na poziomie lokalnym, jak i międzynarodowym. Działania DEAR wspierają również pracę UE na rzecz realizacji Celów Zrównoważonego Rozwoju.

Wydawca:

Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej
ul. Noakowskiego 10, 00-666 Warszawa
www.ceo.org.pl
Warszawa 2021

Autorka: Hanna Zielińska

Redakcja merytoryczna: Julia Godorowska

Redakcja językowa i korekta: Justyna Yiğitler

Materiał jest dostępny na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 4.0 Międzynarodowe. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Centrum Edukacji Obywatelskiej. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2021. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji i posiadaczach praw.